

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан фізико-математичного
факультету

Каленик М. В.

« 24 » Вересня 2020 року

ЕКОНОМКА ПІДПРИЄМСТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

освітня-програма/програми освітньо-професійна програма Економіка
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціалізація Економіка готельно-ресторанного бізнесу

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією фізико-математичного
факультету

« 23 » Вересня 2020 р.

Голова О.О.
Одінцова О.О., к.фіз.-мат.наук, доц.

Суми – 2020

Розробник:

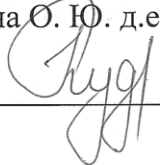
Ковтун Г. І., старший викладач кафедри бізнес-економіки та адміністрування Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри бізнес-економіки та адміністрування Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Протокол № 1 від 15 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри

Кудріна О. Ю. д.е.н., професор кафедри бізнес-економіки та адміністрування



Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Освітній рівень: «бакалавр»	Цикл професійної підготовки обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		2020–2021-й	
		Семестр	
		1, 2-й	
		Лекції	
		40 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		40 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		126 год.	год.
		Консультації:	
		4 год.	год.
Загальна кількість годин – 210		Вид контролю: екзамен	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства»

Метою вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є набуття майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань з теорії та практики ефективного господарювання на рівні основної ланки суспільного виробництва – підприємства, принципів формування та використання виробничого потенціалу, взаємодії усіх видів ресурсів, форм і методів раціонального поєднання та ефективного використання усіх елементів виробничого процесу, організації та ефективності господарсько-комерційної діяльності підприємства; формування логіки економічного мислення й економічної культури; навчання базовим методам пізнання й аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення у своїй практичній діяльності.

Завданнями дисципліни є:

– формування у здобувачів вищої освіти знань щодо сутності економічних процесів, логіку дії тих чи інших інструментів економічного механізму практичного управління господарською діяльністю; нормативно-правових основ функціонування підприємства, класифікації підприємств;

– формування навичок ефективного використання ресурсного виробничо-господарського потенціалу та забезпечення розширеного самовідтворення на основі інвестиційно-інноваційної моделі розвитку підприємства;

– розуміння основних принципів, прогресивних форм і методів впливу на господарсько-фінансовий стан підприємства в ринкових умовах господарювання;

– набуття навичок складання засновницьких документів для реєстрації суб'єктів підприємництва; розроблення комерційної ідеї та оцінювання їх ефективності; обирати найбільш ефективний вид конкурентної поведінки підприємства на ринку.

Предметом навчальної дисципліни «Економіки підприємства» є економічний механізм функціонування підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

В рамках дисципліни враховано **галузевий та регіональний аспект**, зокрема через аналіз кейсів готельно-ресторанного бізнесу та статистичних даних Сумської області.

У результаті засвоєння навчального матеріалу «Економіки підприємства» здобувач вищої освіти повинен володіти:

інтегральною компетентністю:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки..

загальними компетентностями:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

спеціальними (фаховими) компетентностями:

СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК 7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудоуних відносин.

СК 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК 15. Здатність аналізувати особливості функціонування готельно-ресторанного бізнесу.

СК 16. Здатність обґрунтовувати пропозиції з удосконалення бізнес-процесів готельно-ресторанного бізнесу.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Економіка підприємства» є складовою циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей освітнього рівня «бакалавр», є основою для опанування спеціальних економічних, фінансових та облікових дисциплін, що вивчають особливості підприємницької діяльності, цінні папери, економічний аналіз. Навчальна дисципліна слугує теоретичною й методологічною основою для вивчення ряду прикладних економічних дисциплін, як «Аналіз господарської діяльності», «Бухгалтерський облік», «Планування і контроль на підприємстві» тощо.

Крім того, вивчення даної дисципліни логічно та структурно пов'язано з економічною теорією, мікроекономікою.

3. Результати навчання за дисципліною «Економіка підприємства»

Знання	ПРЗ 4	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.
Уміння	ПРУ 4	Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.
	ПРУ 9	Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних

		текстів з економіки.
--	--	----------------------

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти
A	Здобувач вищої освіти має системні знання матеріалу; демонструє здатність здійснювати порівняльний аналіз різних економічних теорій, концепцій та робити логічні висновки та узагальнення; здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використовує фактичні та статистичні дані, що підтверджують відповіді на питання; демонструє знання законодавчих актів України, інструкцій, підручників, посібників; володіє навичками розв'язання практичних завдань, логічно та теоретично обґрунтовує виконані розрахунки. Правильно розв'язує завдання контрольних робіт у межах понад 90 %. Здобувач вищої освіти демонструє у наявності результати виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою.
B	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом; уміє аналізувати і систематизувати економічну інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулює економічні закони, нормативні документи, може самостійно опрацювати матеріал, практичне завдання розв'язує правильно, але надає неповне теоретичне обґрунтування; виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Правильно розв'язує більшість завдань контрольних робіт, що становить від 82 до 90 %.
C	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює соціально-економічні явища та процеси як всередині країни, так і за кордоном, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями у розкритті змісту питань, здобувач вищої освіти допускає незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, використанні цифрового матеріалу, що в цілому не призводить до викривлення сутності; практичне завдання розв'язує правильно, але надане поверхове теоретичне обґрунтування, або хід розв'язання правильний, теоретичне обґрунтування зроблене, але є арифметична помилка у розрахунках. Правильно розв'язує частину завдань контрольних робіт, що становлять від 74 до 81 %.
D	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з «Економіки підприємства», поверхнево аналізує події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути

	<p>правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користується додатковими джерелами інформації. Правильно розв'язує завдання контрольних робіт у межах від 64 до 73 %. Виконує завдання практичних занять понад 64 %.</p>
Е	<p>Здобувач вищої освіти демонструє оволодіння тільки основною частиною програмного матеріалу, у розкритті змісту економічних категорій допускає неточності й помилки; здобувач вищої освіти здатний відтворити суть економічних категорій відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, у нього виникають труднощі при аналізі соціально-економічних процесів та явищ. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки при вирішенні практичних завдань, він здатний провести економічні розрахунки за зразком, неспроможний дати пояснення виконаних розрахунків, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Розв'язує завдання контрольних робіт у межах від 60 до 63 %</p>
FX	<p>Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; у розкритті змісту економічних категорій допускає неправильні відповіді або зовсім не відповідає на питання. У відповіді на питання відсутні необхідні докази та аргументи. Здобувач вищої освіти виявляє окремі спроби виконання задач, його дії мають репродуктивний характер, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом; зроблені висновки не відповідають загально визначеним, є помилковими. Розв'язує завдання контрольних робіт у межах 36 – 59 %</p>
F	<p>Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач вищої освіти зовсім не розв'язує задачі або розв'язує їх неправильно. Розв'язує завдання контрольних робіт у межах від 0 – до 35 %</p>

**Розподіл балів, що отримують здобувачі вищої освіти,
за розділами та видами діяльності**

			Поточний контроль*	Контроль самостійної роботи
			Тема 1.1	3
Змістовна частина I	Тема 1.2	3	1	
	Тема 1.3	3	0,5	
	Тема 1.4	3	0,5	
	Тема 1.5	3	1	
	Тема 2.1	3	1	
Змістовна частина II	Тема 2.2	3	0,5	
	Тема 2.3	3	0,5	
	Тема 2.4	3	1	
	Тема 2.5	3	1	
	Тема 3.1	3	0,5	
Змістовна частина III	Тема 3.2	3	0,5	
	Тема 3.3	3	1	
	Тема 3.4	3	1	
	Тема 3.5	3	1	
	Тема 4.1	3	0,5	
Змістовна частина IV	Тема 4.1	3	0,5	
	Тема 4.3	3	1	
	Тема 4.4	3	1	
	Тема 4.5	3	1	
	Контроль самостійної роботи			15
Поточний контроль		60		
Підсумковий контроль			25	
Загальна сума			100	

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.4 – теми розділів

*Поточний контроль складається з оцінювання:

- усної відповіді – 1 бал;
- виконання тестового завдання – 1 бал;
- виконання практичних завдань – 1 бал.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Важливим елементом навчального процесу при вивченні дисципліни «Економіка підприємства» є **поточний та підсумковий контроль** рівня знань здобувачів вищої освіти, що свідчить про засвоєння вивченого матеріалу, рівень підготовки здобувачів вищої освіти для виконання передбачених завдань. Контроль знань дозволяє оцінювати та вимірювати здобуті здобувачами вищої освіти в процесі навчання знання, уміння та навички, відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- систематичність роботи на семінарських (практичних) заняттях;
- виконання практичних завдань;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання контрольних завдань.

Поточний контроль здійснюється шляхом прийняття виконаних завдань та робіт на практичних заняттях, проведення контрольних робіт.

Поточний контроль здійснюється у двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру при вивченні програмного матеріалу дисципліни;
- проміжний контроль.

Систематичність та активність роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру контролюється за такими напрямками: регулярність відвідування

семінарських занять; відповіді на запитання викладача; результативність експрес-опитування; участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах за напрямками, що відповідають тематичній спрямованості дисципліни.

Проміжний контроль здійснюється шляхом проведення контрольних робіт. Завдання для проміжного контролю комплектуються з задач за темами дисципліни.

Контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється на основі застосування наступних форм:

- перевірка завдань, що самостійно виконуються здобувачами вищої освіти при підготовці до семінарських та практичних занять;
- проведення тестування, виконання розрахунково-аналітичних завдань за темами навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміні, встановлені навчальним планом.

Оцінювання видів поточної та підсумкової роботи здобувачів вищої освіти здійснюється за бальною шкалою в залежності від рівня знань.

Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані та здійснюються таким чином, щоб стимулювати ефективну роботу здобувачів вищої освіти протягом семестру та забезпечити об'єктивне оцінювання їх знань.

За результатами оцінювання засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу та виконання практичного завдання визначається рівень засвоєння програмного матеріалу та виставляється диференційована підсумкова оцінка за бальною шкалою, що характеризує успішність здобувача вищої освіти.

6. Програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства»

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Змістовна частина I. Підприємство в сучасній системі господарювання

Тема 1.1. Підприємство як суб'єкт господарювання організаційно-правові форми підприємств

Поняття і характерні риси підприємства, основні види його діяльності. Поняття підприємства як організаційно виокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Місія й різноманітні цілі підприємства. Головні напрямки діяльності підприємства.

Нормативно-правові основи функціонування підприємства. Господарський Кодекс України. Статут підприємства (організації). Генеральна тарифна угода й колективний договір. Інші правові документи, що регулюють окремі напрямки діяльності підприємства (організації).

Класифікація підприємств. Сутнісна характеристика структури підприємства. Виробнича структура підприємства: сутність і види. Чинники формування й зміни виробничої структури підприємства. Загальна структура підприємства (організації).

Об'єднання підприємств. Інтеграційні форми підприємств та організацій. Форми добровільного й інституційного об'єднання підприємств і організацій (асоціації, консорціуми, концерни, корпорації, фінансово-промислові групи, холдинги тощо). Мета їх створення, особливості та ефективність діяльності.

Тема 1.2. Зовнішнє середовище господарювання підприємства

Поняття й загальна характеристика ринкового середовища функціонування підприємств та організацій. Сутність, функції й типи сучасного ринку. Складові елементи ринкової інфраструктури. Вплив зовнішнього середовища на діяльність підприємства. Макросередовище господарювання та його основні чинники. Ринкове середовище господарювання підприємства.

Правове середовище бізнесу в Україні. Інформаційне середовище бізнесу як найважливіша частина його інфраструктури. Технологічне, економічне і політичне середовище бізнесу.

Загальні принципи та етичні норми поведінки суб'єктів господарювання на ринку. Етика бізнесу в Україні й у світі.

Тема 1.3. Планування бізнесу. Зміст і порядок розробки бізнес-плану

Об'єктивна необхідність планування підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки.

Бізнес-план як інструмент планування підприємницької діяльності: сутність, структура, види, функції. Стадії формування, логіка розробки й поліваріантність структури бізнес-плану. Типовий зміст і методика розробки окремих розділів бізнес-плану. Становлення й повсюдне використання бізнес-планування за ринкових умов господарювання.

Тема 1.4. Процес створення підприємства

Рішення про початок підприємницької діяльності та розробка бізнес-ідеї.

Загальні умови створення підприємства. Започаткування підприємницької діяльності. Початковий етап створення власного підприємства.

Статутний фонд підприємства та порядок його формування. Державна реєстрація і статут підприємства. Відповідальність суб'єктів підприємництва.

Документальне оформлення підприємницької діяльності.

Тема 1.5. Структура та управління підприємством

Особливості управління як системи. Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами господарювання. Планування, організація, мотивація контроль як основні функції управління підприємствами та організаціями.

Поняття і теоретико-методологічна основа класифікації методів управління. Змістова характеристика економічних, організаційно-розпорядчих і соціально-психологічних методів управління.

Сутність і параметри організаційної структури управління підприємством. Основні типи організаційних структур управління: лінійно-функціональні, дивізійні, матричні. Особливості вибору організаційних структур управління для ново створюваних підприємств різних розмірів і форм власності.

Необхідність і принципи формування вищих органів управління підприємствами та організаціями. Спрямування та ефективність адміністративної реформи в Україні. Зарубіжний досвід централізованого управління первинними ланками національної економіки.

Змістовна частина II. Ресурси підприємства

Тема 2.1. Персонал підприємства

Персонал підприємства та його роль у підвищенні ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу та ін.

Категорії і професійно-кваліфікаційний склад персоналу підприємства (керівники, спеціалісти, службовці, робітники).

Структура персоналу підприємства. Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Виокремлення й характеристика робітників за рівнем кваліфікації. Особливості структури персоналу різних підприємств та

організації різних типів, розмірів і форм власності. Тенденції динаміки структури персоналу в окремих галузях та сферах діяльності.

Розрахунок чисельності працюючих. Показники руху робочої сили на підприємстві. Чинники, що потребують урахування у процесі розрахунків необхідної чисельності персоналу фірми. Визначення чисельності працівників управління, спеціалістів і службовців для підприємств різних розмірів, сфер діяльності та форм власності. Розрахунки чисельності окремих категорій робітників виробничих підприємств. Обґрунтування раціональної структури персоналу підприємств різних типів та інфраструктурних організацій.

Тема 2.2. Основні фонди підприємства

Поняття, класифікація і структура основних фондів підприємства, їх роль у здійсненні процесу виробництва продукції або надання послуг.

Облік та оцінка вартості основних фондів. Первісна, відновна й залишкова вартість основних фондів. Індксація основних фондів. Класифікація основних фондів за ознакою функціонального призначення та участі у виробничих процесах. Видова (технологічна) структура основних фондів, фактори й тенденції динаміки на підприємствах.

Фізичне і моральне зношення. Фізична суть техніко-економічного старіння знарядь праці та форми запобігання цьому (ремонт, модернізація, заміна). Амортизація. Норми амортизаційних відрахувань.

Показники руху і використання основних фондів підприємства.

Тема 2.3. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства

Поняття і значення техніко-технологічної бази виробництва. Складники техніко-технологічної бази, найефективніші способи її формування на підприємстві.

Техніко-технологічна стратегія підприємства як комплекс стратегічних рішень, що визначають технологічний тип та тип технологічної динаміки підприємства. Види та варіанти технологічної стратегії підприємства.

Особливості формування виробничої бази на підприємствах різних галузей.

Виробнича потужність: види і методи визначення. Загальна характеристика, види та чинники формування (нарощування) виробничої потужності підприємства.

Основні методичні принципи розрахунку виробничої потужності створюваного й діючого підприємства.

Показники й шляхи підвищення рівня використання виробничих потужностей. Конверсія та диверсифікація виробничих потужностей за ринкових умов господарювання.

Тема 2.4. Оборотні фонди та оборотні кошти підприємства

Поняття, матеріальний склад і структура оборотних фондів підприємств.

Оборотні кошти підприємства, їх класифікація, структура та джерела формування. Функціональна та елементна структура обігових коштів, її динаміка на підприємствах різних галузей економіки.

Розрахунок нормативів оборотних коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого рахунку).

Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) й завантаження, тривалість одного обороту, рентабельність; методика їх розрахунку. Шляхи підвищення ефективності використання обігових коштів (оптимізація запасів ресурсів і незавершеного виробництва; скорочення тривалості виробничого циклу; поліпшення організації матеріально-технічного забезпечення; прискорення реалізації виробленої продукції). Проблеми нестачі обігових коштів і поновлення їхньої величини до нормативного рівня за умови кризової ситуації на підприємстві.

Тема 2.5. Фінансово-кредитні та нематеріальні ресурси підприємства

Поняття, класифікація, джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів підприємства.

Поняття та види нематеріальних ресурсів підприємства, їх характеристика. Характеристика об'єктів промислової власності (винаходів, промислових зразків, корисних моделей, товарних знаків, знаків обслуговування). Інформаційні технології та програмні продукти. Інші нематеріальні ресурси («ноу-хау», раціоналізаторські пропозиції, найменування місця походження товару, гудвіл фірми).

Нематеріальні активи підприємства як юридичне оформлені права виключного користування об'єктами промислової та інтелектуальної власності. Оцінювання вартості та амортизація нематеріальних активів.

Змістовна частина III. Організація діяльності підприємства

Тема 3.1. Інвестиційна діяльність підприємства

Поняття інвестиційних ресурсів, їх види і класифікація. Внутрішні й зовнішні джерела інвестування. Прямі та портфельні іноземні інвестиції. Різновиди і структура реальних (виробничих) інвестицій. Технологічна й відтворювальна структура капітальних вкладень, тенденції її зміни у часі.

Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. Розрахунки обсягу потрібних виробничих інвестицій з урахуванням економічної ситуації на ринку і підприємстві (істотне зростання або зменшення попиту на продукцію фірми, урівноваження попиту й пропонування)

Поняття, види і стадії інвестиційних проектів. Економічне обґрунтування інвестиційних проектів різних суб'єктів господарювання у повному або короткому варіантах бізнес-плану.

Поняття ризику при здійсненні інвестиційної діяльності підприємства.

Методи оцінки ризикованості інвестиційних проектів, їх переваги та недоліки. Методика оцінки ефективності виробничих інвестицій за умов ринкових відносин з урахуванням грошових потоків, ставки дисконту (капіталізації), господарського ризику та інфляції. Основні показники оцінки ефективності виробничих інвестицій (капітальних вкладень).

Тема 3.2. Інноваційні процеси на підприємстві

Поняття, змістова характеристика та окремі види інноваційних процесів (новинок, нововведень). Локальні й глобальні новинки (нововведення). Взаємозв'язок між окремими видами інноваційних процесів. Вплив нововведень на будь-яку господарську (підприємницьку) діяльність.

Сутнісне тлумачення науково-технічного прогресу (НТП). Еволюційні й революційні форми НТП. Науково-технічні революції. Усталені загальні й пріоритетні напрямки НТП. Прогресивні базові технології. Синтетичні, композиційні та надчисті матеріали. Нетрадиційні види енергії. Комплексна автоматизація і комп'ютеризація виробництва (процесів управління).

Організаційний прогрес (ОП) як узагальнюючий фактор використання організаційних, економічних, соціальних та юридичних нововведень. Об'єкти ОП: організація виробництва й праці, окремі елементи економічного механізму господарювання (підприємства), соціальні та правові відносини. Основні тенденції ОП.

Методика визначення ефективності технічних нововведень. Народногосподарський і внутрішньогосподарський (комерційний) економічний ефект від створення новинок і використання нововведень. Чистий прибуток як визначальний показник економічної ефективності технічних новинок (нововведень). Особливості оцінки ефективності організаційних нововведень.

Тема 3.3. Організація виробництва

Виробничий процес і принципи його організації. Поняття й основні елементи виробничого процесу. Поділ виробничих процесів за призначенням, перебігом у часі та ступенем механізації (автоматизації). Принципи організації виробничого процесу.

Типи виробництва та їх техніко-економічна характеристика. Окремі типи виробництва (одиничне, серійне й масове), сутнісна характеристика кожного з них. Характеристика робочих місць за техніко-технологічними ознаками в різних організаційних типах виробництва. Призначення й характеристика дослідно-експериментального виробництва. Порівняльна характеристика організаційних типів виробництва за ступенем їх ефективності.

Поняття методу організації виробництва. Використовувані методи організації виробництва. Організація непотокового виробництва: його ознаки й сфери застосування. Модифікації непотокового виробництва, їх особливості та ефективність застосування. Загальна характеристика потокового виробництва (ознаки, умови застосування, класифікація поточкових ліній). Тенденції розвитку потокового виробництва в Україні та інших країнах світу.

Виробничий цикл, його структура і тривалість. Методи розрахунку виробничого циклу.

Тема 3.4. Інфраструктура підприємства

Сутнісна характеристика інфраструктури підприємства. Виробнича й соціальна інфраструктура. Виокремлення сфери капітального будівництва як специфічного елемента виробничо-соціальної інфраструктури. Вплив діяльності інфраструктурних підрозділів на ефективність господарювання, економіку підприємства.

Поняття й функції системи технологічного обслуговування підприємства. Ремонтне господарство (ремонт і форми його організації, модернізація обладнання; ремонтні служби). Інструментальне господарство, його підрозділи (інструментальний відділ, інструментальний склад і комори) та процеси управління (визначення потреби в інструменті, організація власного виробництва та експлуатації інструменту). Складське господарство.

Необхідність і спрямованість соціальної діяльності підприємства за ринкових умов господарювання. Сучасні проблеми соціального захисту працівників підприємства.

Визначення капітального будівництва як здійснення розширеного відтворення об'єктів основного виробництва та інфраструктури, а також простого відтворення будівель і споруд. Конкретні функції та планування капітального будівництва. Проектно-кошторисна документація на будівництво, реконструкцію чи капітальний ремонт об'єктів інфраструктури. Способи ведення й ефективність будівельно-монтажних робіт.

Тема 3.5. Регулювання, прогнозування та планування на підприємстві

Прогнозування як наукове обґрунтування можливого стану суб'єктів господарювання у майбутньому, а також альтернативних шляхів і строків досягнення цього стану. Мета, ознаки, об'єкти й принципи прогнозування. Предмет економічного прогнозування. Нормативне й пошукове прогнозування. Довгострокові та короткострокові прогнози і сфери їх застосування.

Принципові основи планування. Планування як домінантна функція управління. Специфічні принципи планування. Система планів підприємства. Методи планування діяльності та розвитку підприємства.

Сутність та основні етапи стратегічного планування на підприємстві. Методи вибору стратегії підприємства. Різновиди стратегій: виживання, стабілізації, зростання.

Тактичне й оперативне планування діяльності фірми. Зміст і можливі розділи тактичних (середньо- і короткострокових) планів підприємства. Основні показники тактичних планів, їх класифікація і призначення.

Необхідність, методи й принципи державного економічного регулювання діяльності окремих суб'єктів господарювання. Державні контракти (замовлення) і фінансова підтримка певних суб'єктів господарювання. Банківські й комерційні кредити, їх види, форми та умови

надання суб'єктам господарювання. Інші форми регулювання державою підприємницької діяльності суб'єктів господарювання.

Змістовна частина IV. Основні результати діяльності підприємства

Тема 4.1. Продуктивність, мотивація і оплата праці

Продуктивність праці: поняття, види, методи обчислення. Продуктивність праці як економічна категорія. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці на виробничих підприємствах. Чинники зростання продуктивності праці. Динаміка продуктивності праці на підприємствах різних галузей. Наявні резерви зростання продуктивності праці та заходи для їх використання в сучасних умовах господарювання. Розрахунки можливого зростання продуктивності праці за рахунок дії окремих і певної сукупності чинників.

Поняття мотивації праці, її зміст і види. Вимоги до формування системи мотивації праці на рівні підприємства. Загальноприйняті методи мотивації продуктивної діяльності: прямі й непрямі економічні, моральні. Принципи й можливий алгоритм регулювання поведінки працівників у трудовому колективі. Теорії мотивації.

Соціально-економічна сутність заробітної плати, її види і шляхи зростання. Основна заробітна плата й додаткова оплата праці. Залежність оплати праці від кінцевих результатів діяльності. Тарифна система. Єдина тарифна система розрядів і коефіцієнтів з оплати праці. Диференціація оплати праці за певними ознаками. Оплата праці керівників, спеціалістів і службовців. Форми й системи оплати праці робітників. Вибір форм і систем оплати праці на підприємствах різних форм власності. Можливість колективних форм організації та оплати праці.

Функції, принципи організації та регулювання заробітної плати. Форми і системи оплати праці. Сучасна державна політика оплати праці.

Тема 4.2. Витрати виробництва і собівартість продукції. Ціна на продукцію: встановлення і регулювання

Поняття витрат. Класифікація витрат підприємства. Особливості складу поточних витрат в окремих галузях економіки.

Поняття собівартості продукції. Види і показники собівартості продукції

Складання витрат на виробництво і калькулювання собівартості одиниці продукції. Методи калькулювання собівартості. Нормативна калькуляція як метод визначення планової собівартості продукції (послуг, робіт тощо). Порядок віднесення витрат на собівартість окремих видів продукції. Розрахунок планової калькуляції. Особливості калькулювання продукції на підприємствах окремих галузей.

Кошторис витрат виробництва – поняття, склад. Послідовність розрахунку витрат виробництва. Собівартість товарної продукції.

Поняття цін, їх види та функції. Структура ціни. Методи

ціноутворення. Система знижок і доплат до ціни.

Вибір стратегії ціноутворення на підприємстві. Державне регулювання ціноутворення. Шляхи вдосконалення ціноутворення на продукцію (послуги) в Україні.

Тема 4.3. Фінансово-економічні результати і ефективність діяльності підприємства

Прибуток і дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Прибутковість і дохідність: їх сутність та різниця між ними. Джерела формування загальної величини прибутку (доходу) підприємства. Типова схема використання прибутку (доходу) підприємства. Рівень прибутковості підприємств різних галузей економіки в Україні.

Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства. Загальна характеристика рентабельності застосовуваних (інвестованих) ресурсів. Обчислення рентабельності: виробничих фондів (виробництва); сукупних активів; власного (акціонерного) капіталу. Рентабельність певного обсягу продукції та окремих виробів. Динаміка і способи підвищення рентабельності на підприємствах різних галузей економіки України.

Показники оцінки фінансово-економічного стану підприємства. Групи показників для оцінки прибутковості, ліквідності, оборотності, стабільності та ділової активності; методика їх обчислення.

Тема 4.4. Економічна безпека та антикризова діяльність

Характеристика економічної безпеки суб'єкта господарювання. Багатоаспектне тлумачення економічної безпеки різнорівневих суб'єктів господарювання. Класифікація видів економічної безпеки за типами суб'єктів, сферами життєдіяльності та конкретними предметами. Способи оцінки економічної безпеки підприємства та інших суб'єктів господарювання. Можливі загрози економічній безпеці суб'єкта господарювання. Збитки від зниження рівня економічної безпеки окремо взятого підприємства і певної їх сукупності.

Основні ознаки достатнього рівня економічної безпеки підприємства за умов ринкової системи господарювання. Зниження до критичної межі рівня економічної безпеки як основна причина кризового економічного стану підприємства. Поняття економічної кризи підприємства. Легка, важка і катастрофічна економічна криза, її основні причини й наслідки. Реакція керівництва фірми на економічну кризу. Доцільність розробки програми виходу підприємства з економічної кризи.

Тема 4.5. Реструктуризація і санація підприємств. Банкрутство та ліквідація підприємства

Основні види трансформацій бізнесу: злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення й об'єднання підприємств.

Приватизація як особливий варіант перетворення державних і муніципальних підприємств.

Реструктуризація підприємства (організації) як найрадикальніший захід системи виживання й виходу з економічної кризи, припинення спаду виробництва та його стабілізації. Суттєва характеристика й можливі форми реструктуризації підприємства (організації). Вітчизняний і зарубіжний досвід реструктуризації різних суб'єктів господарювання.

Суть механізму санації (фінансово-економічного оздоровлення) та її цілей. Програма санаційних заходів фінансово-економічного характеру. Особливості державної підтримки проведення санації потенційно конкурентоспроможних підприємств (організацій). Практика й ефективність санації суб'єктів господарювання в Україні.

Сутнісна характеристика банкрутства підприємства (організації). Причини й симптоми банкрутства фірми. Класифікація чинників, що сприяють банкрутству фірми. Процедура оголошення банкрутства в засобах масової інформації. Основні положення Закону України «Про банкрутство». Масштаби й тенденції банкрутства підприємств (організацій) в Україні.

Процес ліквідації (припинення діяльності) збанкрутілого суб'єкта господарювання. Конкретні форми ліквідації підприємств (організацій) – банкрутів (фізичне припинення діяльності, розпродаж майна «з молотка», репрофілювання діяльності зі зміною власника та ін.), що застосовуються в Україні.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	Денна форма						Заочна форма				
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.
Змістова частина I. Підприємство в сучасній системі господарювання											
Тема 1.1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Організаційно-правові форми підприємств	12	2	2			6					
Тема 1.2. Зовнішнє середовище господарювання підприємства	12	2	2			6					
Тема 1.3. Планування бізнесу. Зміст і порядок розробки бізнес-плану	14	2	2			6					
Тема 1.4. Процес створення підприємства	16	2	2			6					
Тема 1.5. Структура та управління підприємством	14	2	2			6					
Змістова частина II. Ресурси підприємства											
Тема 2.1. Персонал підприємства	16	2	2			6					
Тема 2.2. Основні фонди підприємства	18	2	2		2	6					
Тема 2.3. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства	16	2	2			8					
Тема 2.4. Оборотні фонди та оборотні кошти підприємства	16	2	2			6					
Тема 2.5. Фінансово-кредитні та нематеріальні ресурси підприємства	16	2	2			6					
Змістова частина III. Організація діяльності підприємства											
Тема 3.1. Інвестиційна діяльність підприємства	16	2	2			6					
Тема 3.2. Інноваційні процеси на підприємстві	16	2	2			8					
Тема 3.3. Організація виробництва	16	2	2			6					
Тема 3.4. Інфраструктура підприємства	16	2	2			6					
Тема 3.5. Регулювання,	14	2	2			6					

прогнозування та планування на підприємстві													
Змістовна частина IV. Основні результати діяльності підприємства													
Тема 4.1. Продуктивність, мотивація і оплата праці	18	2	2			6							
Тема 4.2. Витрати виробництва і собівартість продукції. Ціни на продукцію: встановлення і регулювання	18	2	2			6							
Тема 4.3. Фінансово-економічні результати і ефективність діяльності підприємства	20	2	2		2	6							
Тема 4.4. Економічна безпека та антикризова діяльність	18	2	2			6							
Тема 4.5. Реструктуризація і санація підприємств. Банкрутство та ліквідація підприємства	14	2	2			8							
Разом з дисципліни	270	40	40		4	126							

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовна частина I. Підприємство в сучасній системі господарювання			
1	Тема 1.1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Організаційно-правові форми підприємств 1. Поняття і характерні риси підприємства, основні види його діяльності. 2. Нормативно-правові основи функціонування підприємства. 3. Класифікація підприємств за метою діяльності, формою власності, організаційно-правовою формою господарювання, галузевим видом діяльності, розміром та чисельністю працівників. 4. Об'єднання підприємств. Класифікація об'єднань підприємств.	2	
2	Тема 1.2. Зовнішнє середовище господарювання підприємства 1. Поняття ринкової системи, її структура та функції. 2. Елементи мікросередовища та їх вплив на діяльність підприємства. 3. Класифікація та характеристика основних компонентів макросередовища.	2	
3	Тема 1.3. Планування бізнесу. Зміст і порядок розробки бізнес-плану 1. Бізнес-план як інструмент планування підприємницької діяльності: сутність, структура, види, функції. 2. Стадії формування та логіка розробки бізнес-плану. 3. Типовий зміст і методика розробки бізнес-плану.	2	
4	Тема 1.4. Процес створення підприємства 1. Початковий етап створення власного підприємства. 2. Документальне оформлення підприємницької діяльності. 3. Основні положення Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності».	2	
5	Тема 1.5. Структура та управління підприємством 1. Сутність процесу управління. 2. Функції, методи та стилі управління. 3. Виробнича структура підприємства: поняття, види та чинники формування. 4. Типи організаційних структур управління підприємством та органи управління підприємством.	2	

Змістова частина II. Ресурси підприємства			
6	Тема 2.1. Персонал підприємства 1. Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства. 2. Система показників для оцінки чисельності, стану, руху робочої сили на підприємстві. 3. Методичні підходи при плануванні чисельності окремих категорій працівників підприємства. 4. Продуктивність праці персоналу: сутність, показники і методи її вимірювання та напрямки підвищення. 5. Оплата праці на підприємстві: сутність, державна політика загальна організація.	2	
7	Тема 2.2. Основні фонди підприємства 1. Загальна характеристика капіталу і виробничих фондів підприємства. 2. Основні засоби підприємства: поняття, функціонально-елементний склад та оцінка. 3. Знос та амортизація основних засобів: поняття, вимірювання та методи нарахування 4. Системи показників технічного стану, руху й ефективності використання основних засобів підприємства.	2	
8	Тема 2.3. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства 1. Сутність і зміст технічної підготовки виробництва. 2. Організація технічної підготовки виробництва. 3. Загальна характеристика, види та чинники формування (нарощування) виробничої потужності підприємства. 2. Методичні принципи розрахунку виробничої потужності створюваного й діючого підприємства. 4. Шляхи підвищення рівня використання виробничих потужностей.	2	
9	Тема 2.4. Оборотні фонди та оборотні кошти підприємства 1. Поняття, матеріальний склад і структура оборотних фондів підприємств. 2. Оборотні кошти підприємства, їх класифікація, структура та джерела формування. 3. Нормування оборотних коштів підприємства. Методи оцінки запасів в момент передачі їх у виробництво. 4. Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства.	2	
10	Тема 2.5. Фінансово-кредитні та нематеріальні ресурси підприємства 1. Поняття, класифікація, джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів підприємства. 2. Поняття, характерні риси, елементний склад та значення нематеріальних ресурсів підприємства. 3. Нематеріальні активи підприємства.	2	

	4. Оцінювання вартості та амортизація нематеріальних активів.		
Змістовна частина III. Організація діяльності підприємства			
11	Тема 3.1. Інвестиційна діяльність підприємства 1. Поняття інвестиційних ресурсів, їх види і класифікація. 2. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. 3. Поняття, види і стадії інвестиційних проектів. 4. Поняття ризику при здійсненні інвестиційної діяльності підприємства. 5. Методи оцінки ризикованості інвестиційних проектів, їх переваги та недоліки.	2	
12	Тема 3.2. Інноваційні процеси на підприємстві 1. Сутність, значення та класифікація інновацій. 2. Науково-технічний прогрес, його форми та напрями прояву. 3. Загальна характеристика, об'єкти, напрями і тенденції розвитку організаційного прогресу на підприємствах. 4. Оцінка економічної ефективності технічних інновацій і організаційних нововведень.	2	
13	Тема 3.3. Організація виробництва 1. Виробничий процес його різновиди і структура. 2. Наукові принципи організації виробничого процесу. 3. Типи виробництва та їх техніко-економічна характеристика. 4. Загальна характеристика методів організації виробництва 5. Виробничий цикл, його структура. 6. Методи розрахунку виробничого циклу.	2	
14	Тема 3.4. Інфраструктура підприємства 1. Поняття, види і значення інфраструктури підприємства. 2. Система технічного обслуговування виробництва: загальна характеристика. 3. Соціальна інфраструктура підприємства. 4. Капітальне будівництво.	2	
15	Тема 3.5. Регулювання, прогнозування та планування на підприємстві 1. Мета й принципи державного регулювання економіки. 2. Напрями і методи державного регулювання економіки. 3. Методологічні основи планування. Класифікація методів планування. 4. Стратегія розвитку підприємства. 5. Тактичне планування. Оперативне планування.	2	

Змістовна частина IV. Основні результати діяльності підприємства			
16	Тема 4.1. Продуктивність, мотивація і оплата праці 1. Поняття мотивації праці, її зміст і види. Теорії мотивації. 2. Соціально-економічна сутність заробітної плати, її види і шляхи зростання. 3. Функції, принципи організації та регулювання заробітної плати. Форми і системи оплати праці. 4. Продуктивність праці: поняття, види, методи обчислення.	2	
17	Тема 4.2. Витрати виробництва і собівартість продукції. Ціна на продукцію: встановлення і регулювання 1. Поняття витрат. Класифікація витрат підприємства. 2. Поняття собівартості продукції. Види і показники собівартості продукції. 3. Складання витрат на виробництво і калькулювання собівартості одиниці продукції. 4. Показники оцінки витратності виробництва. 5. Економічний зміст ціни, види цін та їх функції. Методи ціноутворення на продукцію підприємства.	2	
18	Тема 4.3. Фінансово-економічні результати і ефективність діяльності підприємства 1. Формування доходу підприємства. 2. Прибуток підприємства і його формування і розподіл в умовах ринкових відносин. 3. Рентабельність продукції і виробництва. 4. Показники оцінки фінансово-економічного стану підприємства.	2	
19	Тема 4.4. Економічна безпека та антикризова діяльність 1. Поняття про економічну безпеку підприємства та її визначення. 2. Методи оцінювання економічної безпеки підприємства. 3. Напрями організації економічної безпеки на підприємстві.	2	
20	Тема 4.5. Реструктуризація і санація підприємств. Банкрутство та ліквідація підприємства 1. Сутнісна характеристика процесу реструктуризації підприємств. 2. Види реструктуризації. Процес і процедура реструктуризації. 3. Санація (фінансове оздоровлення) підприємства. 4. Поняття про банкрутство та причини його виникнення. 5. Процедура визначення боржника банкрутом.	2	
	Разом	40	

7. Рекомендовані джерела інформації

Базова література

1. Балацький Є. О. Економіка підприємства: навч. посіб. / Є. О. Балацький, О. М. Дутченко, Г. М. Шамота та ін. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 154 с.
2. Бойчик І. М. Економіка підприємства: підручник. / І. М. Бойчик. – К. : Кондор -Видавництво, 2016. – 378 с.
3. Грибик І.І. Економіка та управління підприємством: теорія і практика : навч. посіб. / І. І. Грибик. – К. : Ліра-К, 2014. – 428 с.
4. Економіка підприємства : навч. посібник / І. М. Посохов [та ін.]; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – 380 с.
5. Економіка підприємства: навчальний посібник / Л. О. Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
6. Економіка підприємства [Текст] : навчальний посібник / ред.: Є. В. Мішенін, Є. О. Балацький. – Х. : Діса Плюс, 2015. – 336 с.
7. Економіка підприємства: навчальний посібник / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський нац. економічний ун-т. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.
8. Іванілов О. С. Економіка підприємства. Підручник (2-ге вид.) / О. С. Іванілов. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 728 с.
9. Круш П.В. Економіка підприємства. Навч. пос. 2-ге вид. / П. В. Круш – Київ : Патерік, 2012. – 780 с.
10. Мельник Л.Г. Економіка підприємства. Навч. пос. / Л. Г. Мельник. – Київ: Патерік, 2015. – 876 с.
11. Міценко Н.Г. Економіка підприємства: теорія і практикум. пос. / Н. Г. Міценко. – Київ: Патерік, 2014. – 688 с.
12. Пеліхов Є. Ф. Економіка сучасного підприємства: навч.- метод і практ. посіб. // Є. Ф. Пеліхов, О. А. Іванова, О. М. Сумець. – К. : «Хай-Тек Прес», 2008. – 344 с.
13. Підприємництво: інноваційна діяльність, маркетинг, логістичні процеси, облік та оподаткування : підручник / Р. Фортмюллер [та ін.]; ред. О. І. Савченко; Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». – Харків : ТОВ «Планета-принт», 2016. – 600 с.
14. Посохов І. М. Економіка підприємства : практикум : [навч. посібник] / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, Т. О. Погорєлова; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – [2-е вид., доп. і перероб.]. – Харків :

НТУ «ХП», 2015. – 159 с.

15. Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник / Л. М. Таранюк. – Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2016. – 278 с.

16. Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навчальний посібник / Н. М. Яркіна. – К. : Видавництво Ліра-К, 2015. – 498с.

Додаткова література

1. Герасименко Т. О. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. / Герасименко Т. О., Мазуренко О. М. ; Львів. комерц. акад. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. 318 с.

2. Економіка підприємства : теорія і практикум : навчальний посібник / Г. О. Дорошенко, А. О. Семенець, Н. С. Пасенко, Д. М. Тюріна, Л.Г. Макарова. – К. : «Хай-Тек-Прес», 2013. – 328 с.

3. Економіка підприємства. Збірник засобів діагностики : навчально-практичний посібник / М. В. Афанасьєв, М. В. Боровик, І. Я. Іпполітова та ін.; за заг. ред. М. В. Афанасьєва – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2013. – 112 с.

4. Економіка підприємства : збірник тестів / О. А. Іванова, Л. Г. Макарова, Л. В. Кречко. – Харків : ХІФ УДУФМТ, 2012. – 109 с.

5. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. – 208 с.

6. Економічний аналіз : навч. посіб. / Н. В. Мішеніна, Г. А. Мішеніна, І. Є. Ярова ; М-во освіти і науки України, Сум. держ. ун-т. Суми : Сум. держ. ун-т, 2014. 305 с.

7. Економіка та управління інноваційною діяльністю : навч. посібник / ред.: П. Г. Перерва, М. І. Погорелов, С. А. Мехович; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ «ХП», 2011. – 630 с.

8. Калініченко О. В. Економіка підприємства. Практикум : [навчальний посібник] / О. В. Калініченко, О. Д. Плотник. – К. : Кондор, 2012. – 600 с. URL: <http://www.economics.in.ua/2017/08/2012-600.html>.

9. Ковальчук І. В. Економіка підприємства : навч. посіб./ І. В. Ковальчук. – К. : Знання, 2008. – 679 с.

10. Мацибора В.І. Економіка підприємства / В.І. Мацибора. – К. : Каравела, 2012. – 320 с.

11. Посохов І. М. Аналіз змісту поняття ризик і наукові підходи щодо визначення сутності ризику / І. М. Посохов // Вісник НТУ «ХП». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – Харків: НТУ «ХП». – 2012. – № 5. – С. 101–108.

12. Посохов І. М. Теоретичні та практичні аспекти управління ризиками корпорацій : монографія / І. М. Посохов. – Харків : ПВПП «СЛОВО», 2014. – 499 с.

13. Семернікова І.О. Економіка підприємства. Навч. пос. / І. О. Семернікова. – Київ: Патерік, 2014. – 311 с.

14. Стадник В.П., Терещенко І.М. Планування діяльності підприємств: навч. пос. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. – 224 с.

15. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств : підручник / Р. А. Слав'юк. – К. : Знання, 2010. – 550 с.

16. Шваб Л. І. Економіка підприємства. Навчальний посіб. / Л.І. Шваб., 4-е вид. – К. : – Каравела, 2007. – 584 с.

17. Шегда А. В., Харченко Т. Б., Сагайдак Ю. А., Пашнюк Л. О. Економіка підприємства: збірник тестів і задач. Навчальний посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 240 с.

18. Штангрет А. М. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посіб. / А. М. Штангрет, В. В. Шляхетко, О. Б. Волович. – К. : Знання, 2012. – 374 с.

Законодавча база:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. № 436-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

2. Законодавство України / Сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>.

3. Кодекс законів про працю України. – К. : КМА, 2011. – 112 с.

4. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-УІ. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Інформаційні ресурси:

1. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>.

2. Статистична інформація / Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Мультимедійне обладнання в аудиторії для проведення лекційних занять.